Sergi Fandos Gaset

Preparació dictamen Dret privat.

D' entrada cal assenyalar que, al nostre parer, de la lectura de l' Acta de la Junta Rectora del Patronat de la Fundació Privada Martí Armengol, s' estableix una relació obligatòria entre la fundació i la Sra. Brugués. Concretament, es tracta d' un pacte verbal (llibertat de forma, ex art. 1278 CC), validat pel consentiment atorgat per les parts durant la Junta celebrada el dia 01/08/08 (ex art. 1261.1 CC); on l' objecte o prestació equival a la constitució de penyora d' un paquet d' accions en garantia de l' aval bancari, per part de la Sra. Brugués, i a la seva cancel·lació, per part de la fundació (ex art. 1261.2 CC); i on la causa o propòsit pràctic consisteix en oferir una garantia al banc perquè aquest accepti avalar al seu torn el deute tributari de la fundació i que aquesta pugui obtenir, per via jurisdiccional, una reducció de les liquidacions practicades per l' AEAT (ex art. 1261.3 CC). Una darrera precisió necessària és observar que l' obligació de cancel·lació per part de la fundació està sotmesa a una condició suspensiva, concretament a la de tenir suficient liquiditat: és a dir que, fins que aquesta no sigui capaç de liquidar el deute tributari o d' oferir al banc una altra garantia de devolució de l' aval, no haurà cancel·lar la penyora constituïda per la Sra. Brugués. Dit això, podem procedir a respondre a les preguntes plantejades.

Podria la Sra. Brugués exigir judicialment a la fundació que l' alliberés de la penyora, encara que això signifiqués deixar sense efecte l' aval?

La penyora és un dret real limitat i accessori que garanteix el compliment d' una obligació principal (ex art. 1857.1 CC), en aquest cas el pagament de l' aval bancari concertat amb la fundació, o millor dit la responsabilitat pel seu incompliment. Així, mentre l' obligació esmentada no sigui duta a terme, el creditor de la penyora (el banc) té dret a retenir en el seu poder el bé moble lliurat, privant-ne al deutor (la fundació) de la seva restitució (ex arts. 1866.1 i 1871 CC).

Per tant, hem de respondre negativament a la qüestió plantejada: en virtut del dret a la tutela judicial efectiva constitucionalment reconegut, la Sra. Brugués pot acudir lliurement a la via jurisdiccional si ho creu oportú. Ara bé, la seva pretensió no prosperarà perquè, com hem vist, mentre no sigui satisfeta l' obligació principal garantida, el banc (creditor de la penyora) té dret a retenir en el seu poder el paquet d' accions lliurat, privant-ne a la fundació (deutora) de la seva restitució.

Si la reclamació fos viable, quines condicions s' haurien de donar?

Per tal de que la reclamació fos viable i s' alliberés el paquet d' accions empenyorat, seria necessari que la fundació tingués prou liquiditat per a complir amb l' obligació principal garantida, és a dir que pogués satisfer el deute tributari contret amb l' AEAT, o bé que pogués pagar la quantitat avalada per el banc. Una altra possibilitat, la qual no implicaria complir amb l' obligació principal garantida, seria que la fundació pactés amb el banc la substitució de les accions empenyorades per uns altres títols valors que també garantissin l' obligació principal (ex art. 569-17.2 CCCat).

Podria al·legar-se que la fundació es troba amb dificultats econòmiques molt similars a les que l' afectaven quan, el 2008, la Sra. Brugués va oferir empenyorar el seu paquet d' accions?

Tal i com hem indicat a l' inici del nostre plantejament, existeix una relació obligatòria entre la Sra. Brugués i la fundació, en la qual aquesta última fa dependre el compliment de la seva obligació (la cancel·lació de la penyora) d' una condició suspensiva (la de tenir suficient liquiditat). En conseqüència, mentre dita condició no es compleixi, i sembla que és el cas perquè la fundació continua sent, de la mateixa manera que en el 2008, incapaç de satisfer el deute tributari i de presentar una altra garantia de devolució de l' aval, la fundació no estaria obligada a cancel·lar la penyora oferta per la Sra. Brugués. Per tant, l' al·legació s' acceptaria i la pretensió d' aquesta no prosperaria.